

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/131/2023
Identifikačné číslo spisu:	6123350846
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123350846.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti CityRent, s.r.o., Bratislava, Ľubochnianska 4, IČO: 50 713 477, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefánikova 14, proti žalovanej obchodnej spoločnosti KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o zaplatenie sumy 1 503,17 eur s príslušenstvom, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na konanie v občianskoprávnom spore vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 76Cb/48/2023 je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 26. septembra 2023 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovanou bol zo strany žalobkyne podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu je Mestský súd Bratislava IV. Uviedol, že Okresný súd Banská Bystrica ako upomínací súd postúpil predmetný spor vedený na tamojšom súde pod sp. zn. 27Up/1146/2023 Mestskému súdu Bratislava III s odôvodnením, že žalobkyňa navrhla pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie a rozhodnutie sporu. Mestský súd Bratislava III má za to, že predmetom sporu je zaplatenie peňažného plnenia v sume 1 503,17 eur s príslušenstvom, titulom náhrady škody právneho predchodcu žalobkyne z povinného zmluvného poistenia, medzi stranami sporu neexistuje žiadny obchodný záväzkový vzťah, či už relatívny podľa § 261 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, absolútny podľa § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka alebo fakultatívny podľa § 262

Obchodného zákonníka, zároveň ani konanie nevyplýva z prvej a druhej časti Obchodného zákonníka, a preto sa jedná o občianskoprávny spor nesúvisiaci s podnikateľskou činnosťou strán sporu. Daný spor nie je sporom obchodnoprávnym (§ 22 CSP) alebo iným /§ 23 písm. a, § 26 písm. a), § 27, § 28 písm. a), § 29 CSP/, na prejednanie ktorého by bol kauzálny príslušný Mestský súd Bratislava III.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný.

4. Podľa ust. § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

5. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

6. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

7. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú sudy viazané.

8. Podľa § 12 ods. 1 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

10. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

11. Podľa § 14 ods. 3 veta prvá zákona o upomínam konaní, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí.

12. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) /ďalej aj „zákon o sídlach a obvodoch súdov“, sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

13. Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona o sídlach a obvodoch súdov, od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava IV.

14. Z obsahu návrhu na vydanie platobného rozkazu vyplýva, že v predmetnom spore sa žalobkyňa-právnická osoba (autoservis) domáha voči žalovanej - právnickej osobe (poisťovni) nároku na náhradu nájomného za náhradné vozidlo, ktoré si držiteľ vozidla poškodeného v dôsledku dopravnej nehody dňa 17. októbra 2021 (fyzická osoba - podnikateľ, Ing. Ivan Trančík INSPECT- ELECTRONICS) bol nútený prenajať od žalobkyne. Škoda na motorovom vozidle poškodenom dopravnou nehodou bola spôsobená vozidlom, ktoré bolo v čase vzniku škody poistené u žalovanej. Po ukončení doby trvania nájmu náhradného vozidla žalobkyňa vystavila poškodenému faktúru za užívanie náhradného vozidla vo výške 3 888 eur s DPH. Žalovaná však poisťné plnenie poskytnuté poškodenému na základe uvedenej faktúry krátila na sumu 1 736,83 eur. Následne poškodený postúpil svoju budúcu pohľadávku voči žalovanej, titulom nároku na náhradu účelne vynaložených nákladov na nájom náhradného vozidla, na žalobkyňu. Žalobkyňa vyzvala žalovanú na náhradu nákladov účelne vynaložených na nájom náhradného vozidla v sume 1503,17 eur, predstavujúcej rozdiel medzi nákladmi na nájom náhradného vozidla vyplývajúcimi z vyššie uvedenej faktúry a poskytnutým poisťným plnením. Žalovaná náhradu nákladov účelne vynaložených na nájom náhradného vozidla žalobkyňi nezaplatila, žalobkyňa si preto predmetný nárok uplatnila v prebiehajúcom spore.

15. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku, konanie začaté na upomínacom súde, ktoré v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní pokračuje na súde príslušnom podľa Civilného sporového poriadku, tvorí jeden celok, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania (§ 36 ods. 2 CSP). Mestský súd Bratislava III, ktorému bola vec postúpená upomínacím súdom na pokračovanie v konaní vo veci nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc príslušnosť súdu v zmysle § 40 CSP, vyslovil nesúhlas s postúpením veci s odôvodnením, že nie je súdom príslušným na rozhodnutie daného sporu, keďže sa jedná o spor občianskoprávnej povahy, pri ktorom kauzálna príslušnosť súdu podľa § 22 CSP neprichádza do úvahy, a súdom príslušným na jeho prejednanie (s poukazom na jeho občianskoprávnu povahu) je Mestský súd Bratislava IV. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Banská Bystrica na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu.

16. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť bolo preto v prvom rade potrebné vyriešiť otázku povahy predmetného sporu. Podľa záverov najvyššieho súdu, predmetný spor, v ktorom ide o nárok na náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (v podobe nákladov na prenájom náhradného motorového vozidla) nespadá pod žiadny z prípadov, ktorý by zakladal kauzálnu príslušnosť Mestského súdu Bratislava III, ako sa domnieval postupujúci upomínací súd. Pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III podľa ust. § 22 písm. a) CSP je nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor, o ktorý ide vtedy, ak ide o spor podľa druhej časti Obchodného zákonníka, prípadne o spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 Obchodného zákonníka považovať za obchodný záväzkový vzťah podľa tretej časti Obchodného zákonníka. V predmetnej veci sa o takýto prípad nejedná, keďže nie je naplnený základný predpoklad podľa ust. § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka a to, že ide o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ak pri jeho vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Pre naplnenie definície obchodného záväzkového vzťahu, a teda obchodnoprávneho sporu, nepostačuje, že na strane žalobcu a na strane žalovaného vystupujú podnikatelia, keďže rozhodujúca je právna povaha nároku uplatneného v súdnom konaní.

17. Žalobou uplatnený nárok zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nemožno radiť medzi nároky obchodnoprávnej povahy, predmetný spor je sporom občianskoprávnym. Rozsah poistenia zodpovednosti za škodu upravuje § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZP“), kde jednotlivé nároky, ktoré sa z povinného zmluvného poistenia hradia, sú stanovené druhovo. Samotná zodpovednosť za škodu je však upravená ustanoveniami zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ktorý sa v danej veci použije subsidiárne. Vzťah žalobkyne a žalovanej nie je vzťahom poškodeného a škodcu, ale vzťahom osobitným, ktorého podstatou je verejnoprávna potreba náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Čiastočne verejnoprávna povaha poistenia vedie k tomu, že vzťah žalobkyne a žalovanej nie je bežným vzťahom veriteľa a dlžníka. Uvedené vyplýva i z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2021, sp. zn. III. ÚS 215/2020.

18. Žalobkyňa (resp. jej právny predchodca) a žalovaná sú síce podnikateľmi, ale náhrada škody uplatnená v tomto konaní nie je vyvodzovaná z ich vzájomného záväzkového vzťahu. Strany medzi sebou navzájom neuzavreli žiaden zmluvný záväzok, neexistuje medzi nimi priamy zmluvný vzťah. Požadované plnenie je vyvodzované z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré je upravené zákonom o PZP, so subsidiárnou aplikáciou Občianskeho zákonníka, obsahujúceho úpravu poisťných zmlúv. Uplatnený nárok má pôvod v škodovej udalosti, pri ktorej je náhrada škody uplatňovaná ako plnenie z poisťnej zmluvy uzatvorenej medzi držiteľom vozidla, ktorým bola spôsobená škoda, a poisťovateľom. Náhradu škody si poškodený (v prejednávanej spore jeho právny nástupca) uplatňuje priamo voči poisťovateľovi a nie voči subjektu, ktorý mu spôsobil škodu. Tento vzťah a nároky z neho plynúce sa spravujú zákonom o PZP a Občianskym zákonníkom. Zásadnou v súdnej veci je skutočnosť, že samotným postúpením pohľadávky sa povaha postúpenej pohľadávky, majúcej výlučne občianskoprávny charakter, nemení. Medzi žalobkyňou (resp. postupcom) a žalovanou nie je v tomto prípade obchodný záväzkový vzťah (obdobne vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Ndc/55/2023 zo 7. decembra 2023, tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Ndob/71/2023 z 20. marca 2024).

19. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že predmetný spor má charakter občianskoprávny a nie obchodnoprávny. Keďže sa nejedná o obchodnoprávny spor, pri určení súdu príslušného na konanie a rozhodnutie vo veci sa prednostne neaplikuje kauzálna príslušnosť podľa § 22 CSP. V tomto prípade je preto na konanie a rozhodnutie vo veci príslušný všeobecný súd žalovaného - Mestský súd Bratislava IV, v ktorého obvode sa nachádza sídlo žalovaného.

20. Na základe uvedených skutočností najvyšší súd uzatvára, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný, keďže na prejednanie tohto sporu nie je kauzálna príslušnosť. Na konanie v občianskoprávnom spore proti právnickej osobe so sídlom v obvode Mestského súdu Bratislava IV je vecne a miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV (§ 13, § 15 ods. 1 CSP, § 2 ods. 4 zákona o sídlach a obvodoch súdov v znení účinnom od 1. júna 2023).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.